

In het hart van Zwaagdijk-West recht tegenover de kerk stond tot in de 19e eeuw een eeuwenoude boerderij. Die plek is al zo lang bewoond dat ik, toen ik in 1983 met toestemming van Aad Sijm, het toenmalige hoofd van de Lidwinaschool, daar een archeologisch onderzoek uitvoerde, zelfs het vermoeden kreeg dat op die plek wel eens het eerste huis van Zwaagdijk-West kan hebben gestaan.

Rechts het huis van Cees Groot, de voormalige onderwijzerswoning, die op de plek staat waar tot 1878 de oude boerderij stond. Links de boerderij van Jeanne Bakker-Schilder, die in 1878 ernaast gebouwd is ter vervanging van de oude boerderij.

In mijn eerdere publicaties vermeldde ik al dat er vier huizen op Zwaagdijk stonden toen Zwaag in 1406 stadsrechten kreeg. Dit huis lijkt gezien de vondsten zo niet het eerste dan toch wel één van de eerste vier huizen van Zwaagdijk-West geweest te zijn. Opvallend naast onder andere het voorkomen van blauw/grijs aardewerk was de vondst van grappen (kookpotten) met klauwpootjes. Deze waren rond 1400 slechts korte tijd in de mode en ik heb ze op Zwaagdijk-West nog niet eerder gevonden. Wat het uiterlijk van deze vroege boerderij aangaat, moeten we denken aan een grote rijke boerderij. Dat is natuurlijk niet zo verwonderlijk. De eerste boerderijen hier heeft men gebouwd midden op de oude kreekrug, die zich uitstrekt van Hoogwoud tot Schellinkhout, en die rond deze plek de Zwaagdijk kruist. Ook zal de vruchtbare makkelijk te bewerken zavelgrond niet direct door arme sloebers gekocht zijn. Dat blijkt wel uit de verpondings (belasting) boeken. Die zijn bewaard vanaf het midden van de 16^e eeuw en geven aan dat deze boerderij en de boerderij hier ten westen naast, die ik heb beschreven in ons jaarboek van 2011, altijd de meeste onroerendgoedbelasting van Zwaagdijk betaalden.

Een bij dit huis gevonden klauwpootje van een kookpotje. Dit type pootjes kwam alleen een korte tijd rond 1400 voor.

De oudst bekende bewoners

Pas in het eerste kwart van de 16^e eeuw komen we voor het eerst de namen van de toenmalige eigenaars tegen. Dit waren de drie gebroeders Cornelis, Jan en Pieter Wiggersz. Cornelis komen we voor het eerst tegen in 1529. Dan huurt hij van de Leprozen op Het Keern twee deimpt land (800 roeden) ten noorden van Zwaagdijk onder Wognum. Omdat men vroeger volwassen (25 jaar) moest zijn om zoiets zonder voogd te regelen, zal hij dus uiterlijk geboren zijn in 1504. Om dezelfde reden moet zijn broer Jan uiterlijk geboren zijn in 1503. Hij wordt namelijk op 5-10-1528 door de schepenen gesommeerd om voor Allerheiligen (1 november) twee gulden te betalen aan Baert Olyslager. De jongste broer Pieter Wiggersz. is aanmerkelijk jonger. Omdat hij in meerdere aktes met leeftijd genoemd wordt, is te berekenen dat hij geboren moet zijn in 1525. Dat is ruim twintig jaar later dan zijn twee broers. Vermoedelijk is zijn vader dus meerdere keren getrouwd en heeft hij een andere moeder dan zijn broers. Van zussen of zwagers wordt niet gerept. In 1559 blijkt dat Jan Wiggersz. in Hoorn is gaan wonen en getrouwd is met Katrijna Claesdr. Hij procedeerde toen volgens de sententiën tegen Jan Thomasz. die aan zijn vrouw *f* 100 besproken zou hebben. Cornelis en Pieter bleven altijd op het bedrijf in Zwaagdijk wonen, dat was toen voor Zwaagdijkse begrippen een groot bedrijf. Achter het huis lag 5 morgen en 155 roeden en ten noorden van de weg onder Wognum hadden ze 6 ½ morgen in meerdere percelen. Wel bleef hun broer Jan uit Hoorn nog altijd aandeel in het bedrijf houden. In 1561 is dat nog 533 roeden, die hij

verhuurt aan zijn broers. En in 1577 procedeert hij nog over de weerdrift van 800 roeden land op Zevenhuis. Weerdrift of naasting was een proces waarbij iemand land had verkocht aan een koper buiten de familie. Een familielid van de verkoper kon dan eisen dat het land voor dezelfde verkoopprijs naar hem zou gaan.

Nieuw leven

In 1577 wordt Cornelis Wiggersz. nog genoemd als burgemeester van Zwaag en een legger van de landerijen zonder jaartal, maar gedateerd op 1579, geeft nog als landeigenaars Pieter Wiggersz. met Cornelis. Maar in 1583 wordt Pieter alleen als eigenaar vermeld. Toen waren zijn broers Cornelis en Jan gezien hun leeftijd waarschijnlijk al overleden.

Zelf is Pieter in 1583 samen met zijn zoon Wigger Pietersz. (geboren in 1560) rijkdom (lid van de gemeenteraad) van Zwaag. Maar lang heeft Pieter het bedrijf in zijn eentje niet voortgezet. In 1584 of zelfs/mogelijk nog in 1583 verkoopt hij het op ongeveer 58-jarige leeftijd aan Cornelis Allertsz. uit Wognum. Waarschijnlijk wilden zijn kinderen het niet overnemen. Zijn zoon Wigger was inmiddels een bedrijf in Zwaag begonnen en daarnaast had hij twee dochters. Aefje Pietersdr., getrouwd met Ijsbrand Pietersz te Purmerend, en Marij Pieters, getrouwd met Cornelis Adriaensz. te Zwaag. Een andere reden om te stoppen met zijn bedrijf kan zijn dat hij inmiddels weduwnaar was en weer een nieuw leven wilde beginnen. Daartoe maakte hij op 12 februari 1583 huwelijksvoorwaarden met Sijtje Simonsdr. voor notaris Willem Dircksz. Codde te Hoorn. Na het huwelijk en de verkoop van het bedrijf gingen ze rentenieren in Hoorn. Vier jaar later op 1-7-1587 laten ze voor dezelfde notaris nog een codicil opmaken waarin Pieter onder meer verklaart dat, hoewel er tussen hun geen gemeenschap van goederen is, nochtans de winst of het verlies staande het huwelijk gelijk wordt verdeeld. De ene helft voor de erfgenamen van de eerst stervende en de andere helft voor de erfgenamen van de langst levende.

Erfenis

Het rentenieren heeft hun echter geen winst gebracht. Want als op 21-3-1594 beide echtelieden blijken te zijn overleden en hun erfgenamen de balans opmaken voor notaris Johan Goossensz van Haerlem te Hoorn blijkt er staande het huwelijk een verlies te zijn geleden van f 790. Omdat Sophia Simonsdr., zoals ze nu deftig wordt genoemd, met het huwelijk had ingebracht f 400 plus haar huisraad en haar 'aantrekkelijke' kleren, erven haar erfgenamen geen geld. Ze ontvangen wel uit handen van Wigger Pietersz. en zijn zwager Ijsbrand Pietersz.: 3 gouden ringen-2 zilveren lepels-1 zilveren croesgen-een bedde-twee oorcussens-een Spaanse deeken-2 damast wercxsche cussens-2 rokken-een half

houwer en een lijffgen-7 schorteldoecken-5 hemden-20 mutschen-6 halsdoecken-9 voorbanden-3 vlechtsneeren-6 hoofddoecken-een taefellaecken-een klet (kleed?)-een paer kousen-een tinnen plateel-3 tinnen schotelen-een tinnen pintskan-2 koperen lepels- 2 cooperen kranssen-een coopere vijsel-een koperen blaecker-een vischspaen-2 aerden kruijckgens-een clein stoeltgen-een scherffbordt-een turffvat-2 cleine tobbitgens-een houten knaep met 3 huijcken-een bijbel.

Cornelis Allertsz.

De volgende eigenaar van deze mooie Zwaagdijkse boerderij wordt in 1583 of 1584 Cornelis Allertsz. uit Wognum. De koopakte is er niet meer maar in 1584 wordt hij voor het eerst genoemd in de pachtersrollen van Zwaag. Pieter Wiggersz. zit datzelfde jaar nog in de gemeenteraad van Zwaag, dus misschien woonde die in het begin van 1583 nog in Zwaagdijk.

Cornelis Allertsz. is geboren op de huidige Kerkstraat in Wognum. Zijn vader Allert Jacobsz. had daar een boerderij die stond op het derde stuk land ten zuiden van de Kerkweg.

Op het eerste stuk staat nu de r.k. kerk en het tweede is nu het kerkhof. In de 16^e eeuw stond er op elk van die stukken een huis. Ook op het stuk ten zuiden van Allert Jacobsz. stond een huis. Dat werd eeuwenlang in de belastingboeken aangeduid als het eerste huis van de Willigrijp. Bij het huis van Allert Jacobsz. hoorde niet meer dan 3 morgen en 530 roeden land. Al was dat vóór 1560 nog 4 morgen 278 ½ roeden. En Allert had toen ook nog 3 morgen 'aan de Leeck' (Lekermeer?). Verwarrend is wel dat de naam Allert in Wognum toen een populaire naam was, wat het lastig maakt om alle familiebanden daar te ontrafelen.

Cornelis Allertsz. kwam dus van een betrekkelijk kleine boerderij in Wognum op een grote boerderij in Zwaagdijk. Vermoedelijk kwam hij ook nog eens uit een gezin

Bord van Werra aardewerk, doorsnee 33,5cm en gedateerd 1610. De scherven van dit bord zijn in 1983 gevonden in een voormalig slootje achter het huis.

van acht kinderen. Het blijkt namelijk dat in latere jaren zijn broers en zussen ieder 1/8 in de boedel bezitten. Toch bezit Cornelis in 1584 al een heel kapitaal. Voor de pacht in Zwaag geeft hij namelijk de volgende bezittingen op: een morgen aan de Zomerdijk (in Wognum)-f 700 aan geld-9 koeien-vier veerssen-2 hoockelingen-een paert en 2 bedden. Omdat hij de opgave in Zwaag doet, woont hij dus al in de banne van Zwaag. Wel vreemd is dat hij nog f 700 bezit. Je zou menen dat hij dat geld aan de koop van de boerderij besteed had. Wel werd de koop meestal in drie jaarlijkse termijnen voldaan. Maar hij kan het natuurlijk ook eerst een jaartje gehuurd hebben.

Voorspoed

Hoe het ook zij, het ging Cornelis voorspoedig op Zwaagdijk. Economisch brak er dan ook een zeer goede tijd aan voor de mensen in heel Holland. Ook met zijn gezin ging het goed. Met zijn vrouw Anna Elbertsdr. kreeg hij minsten zes kinderen. Omdat zijn zoon Elbert, die niet het oudste kind was, rond 1580 geboren is, zullen ze al enkele jaren vóór 1580 getrouwd zijn. Vijf van hun zes kinderen bleven na hun huwelijk vlak bij hun ouders op Zwaagdijk wonen. Dat waren Pieter x Sijbrich Dircksdr. (nu Sjaak Jong no. 396), Grietje x Cornelis Pouwelsz. (land gebroeders Vlaar tegenover Balkweiterhoek), Fokeltje x Willem Taemsz. (Paula Weel no. 411), Elbert x Marij Elbertsdr. (op het bedrijf van zijn vader Cornelis Allertsz.), Jacob x Trijn Jansdr. (op Zwaagdijk). Alleen Teetje x Jacob Elbertsz. woonden in Zwaag.

Cornelis zal wel een respectabel burger geweest zijn. Hij wordt dan ook enkele keren aangesteld tot voogd over mensen in Wognum, die meestal familie van hem zijn. Toch is hij niet helemaal van onbesproken gedrag. Zo verklaart Meindert Siericksz., de waard in café De Cromme Elleboog op 19-07-1587: 'Dat eergisteren Cornelis Allertsz. van Zevenhuizen in zijn getuigen's huis zijn mes getrokken heeft tegen Jaep Heijnsz. van Sijbekarspel, die een stoel in de hand had'. Daar lijkt het bij te zijn gebleven.

Paardenkoper

Omdat Cornelis Allertsz. iemand was die vaak in paarden handelde, wordt hij regelmatig in de boeken vermeld als Cornelis Allertsz. Paardenkoper. Die handel van hem gaf ook wel eens strubbelingen. Zo wordt hij op 1-12-1604 voor de schepenen in Hoorn gedaagd door Pieter Reijnersz. IJserkoper uit Leeuwarden. Die zegt, dat hij enige tijd geleden te Belckum in Friesland op de paardenmarkt was. Hij stond daar te praten in een straat vol volk met enige mensen met wie hij iets van doen had. Daar heeft Cornelis Allertsz. hem toen met een paard omvergelopen, 'sulcks dat hij eyser daardoor een grote quetsure in zijn hoofd ontvangen hadde,

waer aen hij lange gelegen en ten dele sijn gesontheit verloren heeft'.

Hij eist dat de gedaagde veroordeeld zal worden om aan hem te betalen het geld dat hij kwijt was aan de dokter, chirurgijn en apotheker, te samen 29 gulden en 17 stuivers, en ook nog voldoening voor zijn smart en verloren tijd. De advocaat van Cornelis Allertsz. voert aan dat het buiten de schuld of het verzuim van de gedaagde is gebeurd, namelijk op een paardenmarkt, waar de paarden vrij mochten jagen en draven. Daar is de advocaat van de eiser het niet mee eens natuurlijk en zo gaat het nog even door zonder dat het al tot een vonnis komt.

In 1606 koopt Cornelis Allertsz. de boerderij met 50 roeden erf van zijn buurman Jan Claasz. Eelkes schuin aan de overkant (nu André Rood no. 410). Al jaren ging het financieel slecht met zijn buurman maar op 14-3-1606 laten de schuldeisers het huis veilen om de schulden te innen. Het wordt eerst opgeboden en na afslag gemijnd door Cornelis Allertsz. op f 330. Zo komt hier zijn zoon Elbert Cornelisz. Allert te wonen voor hij in zijn vaders huis komt.

Op 3-6-1608 koopt Cornelis Allertsz. van zijn broer Jan Allertsz. uit Wognum, die dan in Hoorn woont, waar hij op 31-5-1608 een huis in de Achterstraat heeft gekocht, 1/8 van de grond en het huis te Wognum afkomstig van zijn vader.

Onderkant van een kruikje uit het Duitse Wesergebied. Gemaakt rond of kort na 1600. Uit het voormalige slootje op het erf.

Testament

In 1622 vindt Cornelis het tijd om zijn testament op te maken. Op zaterdagmiddag 3 april laat hij daarom notaris Frans Pietersz. uit Hoorn bij hem thuis komen, die rond een uur of drie onder andere de volgende passages vastlegt:

'....Cornelis Allertsz. out paerdecooper.dat hij zijnen kinderen in heurlieden respectieve huwelijcke elcx wel ruym soo veel tot moeders erffnisse ende te boelghaavegegeven

heeft als ten tijde doen haer saliger moeder zijn lieve huysvrouwe Anna Elbertsdr. sturfft het moeders-erffnisse soude hebben moeghen bedraegen. daerinne hij tot zijnen erffgenamen bij egale ofte gelijcke portien nominerende ende instruerende is bij desen zijne kinderen Pieter Cornelisz., Elbert Cornelisz. ende Jaep Cornelisz.

Oock Thiet Cornelisdr. ende Griet Cornelisdr. Ofte bij vooroeflijvicheyt van enige der zelve heuren respective kindt ofte kinderen bij representatie op des gestorvens plaets, elck in een gerechte zesde part.

Ende Focula Cornelisdr. Die gehylect is aen Willem Thaemsz. overmits zijn dis... (?) ende ongeregelt leeven in haer rechte legitima portie. Ende haer eenige zoon Taems Willemsz. in de reste van tselve ander zeste part.

Wolverstaende alsoo hij testateur borghe voor deselve Willem Taemsz. geworden es, voor twee jaeren landthuyre van de sieken landen, yder jaer van 73 gulden, die hij apparentelijck als borghe voor hem en Focula Cornelisdr. zal moeten betalen. Ende dezelve Willem Taemsz. oock van Griet Cornelisdr. ofte haer man hondert gulden ontfangen heeft, die dezelve Griet oock qualijck weder gecrijgen can.

Soo is zijn testateurs uuterste wille ende ernstige begeerte, dat deese lanthuyren ende hondert gulden van Griet in gevalle die bij Willem Taemsz. nyet worden betaelt mitsgaders alle vorder penningen die hij testateur noch meer voor Willem Taemsz. en zijn dochter Focula Cornelisdr. mochte comen te betalen van de legitima portie affgecort sullen moeten werden als penningen haer te voorn gestrect hebbende ende genooten zijnde.

Oock is de wille ende begheerte van hem testateur, dat Focula Cornelisdr. haer leven lanck geduyrende, trecken ende genyeten zal de renten ende vruchten van die ghoederen die haer zoon Taams Willemsz. uut crachte deses van hem testateur ontfangen ende genyeten zal moegen.

Ende oft gebeurde dat diezelve Taams Willemsz. dese erffnisse genoten hebbende daernaes quam te sterven, sonder kindt ofte kinderen achtergelaten te hebben, soo wil hij testateur dat den eygendoom van dien in geender manieren int geheele noch deele coemen zal moegen opte vader ofte moeder, maer op zijn testateurs ander kinderen ende die dezelve mochten als dan representeren.

Aldus gedaen ten huysen van den testateur staende aen den Swaechdyk in de buyrt van Zevenhuysen ter presentie van de eersame Gerrit Heijndricxz. ende Cornelis Gerritsz. zijn gebuyren getuygen van goede gelooft.

Toen Cornelis Allertsz. dit testament maakte, was hij inmiddels al behoorlijk op leeftijd. Zoon Elbert Cornelisz. Allert woonde op zijn vaders bedrijf en vermoedelijk woonde Cornelis zijn laatste jaren bij Elbert in huis.

Drie dochters

Het ging Elbert Cornelisz. Allert. zakelijk vrij goed. Regelmatig koopt hij stukken land bij, ook in Zwaag.

Zijn vrouw Marij Elbertsdr. kwam dan ook van Zwaag. Helaas werden de kinderen van Cornelis Allertsz niet zo oud als hun vader.

Vóór juni 1626 is waarschijnlijk Teetje (Thiet) Cornelisdr. al overleden. Dan koopt Elbert Cornelisz. Allert namelijk ruim 5 morgen land in Zwaag van de voogden over de kinderen van Jacob Elbertsz. en Teetje Cornelisdr.

Op 15-4-1633 verzoeken Pieter Cornelisz. Allert en Cornelis Pouwelsz. (x Grietje Cornelisdr.) als ooms om aanstelling van voogden over de kinderen van zaliger Jaep Cornelisz. Allert x Trijn Jansdr. in hun leven gewoond hebbend te Zwaagdijk. De kinderen zijn Anna, Marij, Foeckel en Claes.

Rond deze tijd zijn ook de bewoners van de boerderij, Elbert Cornelisz. Allert en zijn vrouw Marij Elbertsdr. overleden. Dan is het de oudste broer Pieter Cornelisz. Allert, die het bedrijf met de boerderij overneemt. Op 26-5-1634 koopt hij 1/5 van de boerderij met 5 morgen en 555 roeden land van de voogden over Allert, Jan en Marij, de kinderen van Jacob Elbertsz. x Teetje Cornelisdr. Al snel is het hele bedrijf zijn eigendom. Maar zelf gaat Pieter niet in de boerderij op het bedrijf wonen. Hij blijft wonen in de boerderij schuin ertegenover (Sjaak Jong no. 396). Vermoedelijk zijn de kinderen van Elbert, die op trouwen stonden, er nog wel blijven wonen.

Pieter Cornelisz. Allert had zelf drie dochters. Een van die drie, Trijntje, krijgt kennis aan Jacob Sijvertsz. Mulder, een molenaar op het Keern. Zij trouwen op 11-12-1640 op het stadhuis van Hoorn. Trijntje en Jacob worden dan de nieuwe bewoners van de boerderij. Meer dan 120 jaar zullen er Mulders op deze boerderij wonen.

Een loden kolfslof uit de eerste helft van de 17e eeuw. Er zit nog wat hout in van de steel. De kolfsport was vooral 's winters geliefd op het ijs. Gevonden op het erf.

De familie Mulder

Jacob Sijvertsz. Mulder, ook wel genoemd Hoogwoud of Munnick, met welke achternamen hij ook wel eens tekent, is afkomstig uit Hoogwoud. Als jongeman van Hoogwoud trouwt hij op 4-12-1632 op het stadhuis van Hoorn met Anna Nannings, jongedochter van Wognum.

Zij is een dochter van Nanning Allertsz., een boer in het Westeinde van Wognum (nu Theo Blauw no. 25). Of het jonge stel direct op het Keern gaat wonen en of hij vóór zijn huwelijk ook al molenaar (mulder) was is niet bekend, maar vijf jaar later op 30-11-1637 is hij molenaar op het Keern buiten de Noorderpoort van Hoorn. Op die dag compareert Jacob voor notaris Arent Thonissen in Hoorn en wordt een akte opge- maakt met de volgende passage:

Pieter Cornelisz. out omtrent 37 jaeren, Jacob Sijvertsz. out omtrent 25 jaeren beyde meulenaers ende woonende buytten de noorderpoort deser stede verclaert ende heeft bij sijnen mannen waerheyt etc. ter instantie ende versoecke van Sijmen Jacobsz. mede meulenaar buytten de noorderpoort verclaert getuycht ende geattesteert hoe waer is eerst de voorn. Pieter Cornelisz. alleen, dat hij enen Gerrit Reijndertsz. Meulemaecker heeft hooren zeggen, ten tijde hij op zijn getuygens meulen arbeyde, dat de roed, die hij in de as van de requitants meulen hadde gestedeeken soo goet niet en was als men wel meende.

Verclaert Jacob Sijvertsz. mede alleen, dat hij met de voorn. Gerrit Reijndertsz. te worde is geweest van wegen de roed die hij in de as van de requirants meulen hadde gestedeeken. En getuyge hem vraechde hoe dat hij aen de voorn. roed soo goecoop was aengecomen.

Waer op de voorn. Gerrit Reijndertsz. antwoorde, seggende de roed heeft een axcedentje.

Jacob Sijvertsz. is dus geboren omtrent 1612. Uit zijn huwelijk met de Wognumse Anna Nannings is inmiddels een zoontje geboren, dat de naam Pieter draagt. Helaas komt zijn vrouw rond deze tijd te overlijden.

Als weduwnaar trouwt hij dan met Trijntje Pieters, een

dochter van Pieter Cornelisz. Allert. Die ziet wel wat in zijn nieuwe schoonzoon en zet hem op de leegstaande boerderij op Zwaagdijk. Van toen af aan is Pieter in feite geen molenaar meer maar landman.

Uit het huwelijk met Trijntje worden drie zoons geboren: Pieter, Sijvert en Cornelis.

Twee maal Pieter Jacobsz.

De zoon Pieter is ongetwijfeld vernoemd naar Pieter Cornelisz. Allert. Dit was lastig, want Jacob Sijvertsz. had al een andere zoon Pieter uit zijn eerste huwelijk. Nu waren er dus twee kinderen met de naam Pieter Jacobsz. Om dit te omzeilen werd de oudste Pieter voortaan Pieter Sijvertsz. genoemd. Hij kreeg dus het patroniem van zijn opa.

Jacob Sijvertsz. deed het goed op de boerderij maar ook na het overlijden van zijn schoonvader bleef zijn schoonmoeder Sijbrich Dirckdr. de touwtjes in handen houden. Ze bleef eigenaresse van de twee boerderijen op Zwaagdijk met al het land.

In 1654 of 1655 overlijdt Trijn Pieters, de vrouw van Jacob Sijvertsz. Hierna hertrouwt hij op 17-9-1655, na op 28-8 te Medemblik huwelijksvoorwaarden gemaakt te hebben, met Anna Jansdr., weduwe van Jan Teunisz. uit Wervershoof.

Deze weduwe blijkt ook nog een aantrekkelijke dochter te hebben, die Stijntje heet. Jacobs oudste zoon Pieter Sijvertsz. trouwt vier maanden later met haar, op 13 januari 1656.

Na het huwelijk betrekken zij in Wognum aan de Westeinderweg de boerderij van Nanning Allertsz., de opa van Pieter Sijvertsz. (Theo Blauw no. 25).

Anna Jansdr. blijkt trouwens nog een andere dochter te hebben, Lijsbeth Jansdr. Die komt met haar moeder

De boerderij in Wognum van Theo Blauw. In 1656 kwam Pieter Sijvertsz. Mulder hier vanuit Zwaagdijk in wonen. Het was de boerderij van zijn opa Nanning Allertsz.

mee op Zwaagdijk wonen en trouwt op 25-5-1666 met Dirck Pietersz. Hoek uit Zwaag.

Op 10-7-1666 compareren beide dochters met hun echtgenoten voor notaris Cornelis Masier en zeggen dat ze bij hun huwelijk van hun vader c.q. behuwde vader f 600 meegekregen hebben. De drie ongehuwde kinderen zullen ten huwelijk mede f 600 meekrijgen. Op 18-5-1661 al vond voor dezelfde notaris de boedelverdeling van Pieter Cornelisz. Allert en Sijbrich Dircksd. plaats. Omdat die drie dochters hadden, zijn er drie partijen die erven. Jacob Sijvertsz. krijgt voor zijn drie kinderen Pieter, Sijvert en Cornelis het bedrijf waar hij op woont. Dat is 5 morgen en 555 roeden land met een boerderij erop staande en gelegen bezuiden de dijk op Zevenhuis. En verder nog f 750, een bedrag dat door de andere erfgenamen moet worden betaald vermits hun porties beter zijn dan die van Jacob Sijvertsz. Hoewel er nu dus net als honderd jaar eerder drie broers eigenaar zijn van de boerderij, verandert er weinig. De zoons zijn nog niet volwassen dus hun vader regelt, als hun voogd, alles.

Oud huis

Eerder is al vermeld dat er ten westen van deze boerderij ook een heel rijke boerderij stond. Maar ook ten oosten ervan stond een huis. Dat stond op de plek waar nu de boerderij van Jeanne Bakker staat. Het was geen groot huis maar een gemiddelde woning. Het komt al voor in de oudste belastingregisters van Zwaag en stond op een erf van 272 roeden. De rest van het land lag niet achter het huis maar werd meestal gekocht of gehuurd ten noorden van Zwaagdijk. De laatste bewoners waren in 1667 Adriaen Dircksz. Groen en Trijn Pietersdr. Op 15-2-1667 wordt de volgende akte opgemaakt voor notaris Cornelis Masier:

Compareren Reijloff Jansz. van Wognum en Pieter Adriaensz. van Zwaagdijk ten verzoeke van Jacob Sijvertsz. Munnick van Zwaagdijk. Verklaren dat verscheidene reizen en dagen gedurende de ziekte van hun nicht Trijn Pietersdr. mede wonende op Zwaagdijk, hebben gehoord, dat zij als eigen schuld aangenomen en beloofd heeft de requirant van zijn verschoten f 400 met de interest van dien bij leven ofte sterven te voldoen en te betalen uit haar goed. Seggende daarbij dat zij niet begeerde dat Jacob Sijvertsz. haar buurman daarbij te kort zoude komen alsoo dezelve penningen bij hem verschoten mede tot haren behoefte waren gecomen, die bij Adriaen Dircksz. Groen van de requirant waren ontvangen. Ende daarom als haer eigen schuld deselve penningen in haer deposanten beijder presentie tot haren laste heeft aangenomen. Redenen van vorder wetenschap gevende dat hij Reijloff Jansz. is de zwager en hij Pieter Adriaensz. de cosijn (neef) van gemelde Trijn Pieters. Ende daarom in haar ziekte haar

alsoo hebben komen bezoeken. Ende uit haar eigen overgifte sulks uit haar eigen monde haar begeerte alsoo verstaan.

Op 29-5-1668 blijkt Trijn Pietersdr. overleden en geven Cornelis Westwoude, oud-burgemeester en raad, en Dirck van Suchtelen, oud-schepen van Hoorn, als arbiters aan de crediteur een opening van de boedel. Pieter Sijvertsz. vangt zijn vordering van f 400 en ook onder andere Jan Jansz. Houtkoper 12 guldens en 8 stuivers van geleverd hout voor reparatie van het huis. Maar veel crediteuren vangen de helft van hun vorderingen terwijl de andere helft gereserveerd blijft op Adriaen Dircksz. Groen.

Er zijn geen transportboeken bewaard van Zwaag uit het midden van de 17^e eeuw, maar rond deze tijd moet Jacob Sijvertsz. het oude huisje van zijn buurman met de 272 roeden erf gekocht hebben. Na de dood van Adriaen heeft hij het gesloopt.

In een ongedateerd verpondingsboek uit de jaren zestig staat: Jacob Sijvertsz. van Cornelis Allerts. zaad 5 morgen en 555 roeden. Nog van Arian Dircksz. huis met de werf 272 roeden. Nog huurland van het Siechuijs 4 morgen 250 roeden. Dit laatste was van de Leprosen en lag er weer ten oosten naast (nu Paula Weel no. 311).

Gerrit Sijmonsz. valt de meid lastig

In het voorjaar van 1668 vindt er een gebeurtenis plaats waarvan een dag later voor notaris Pieter Pronk een verslag wordt gemaakt.

Compareerde op ten 23^e may anno 1668 voor mij etc. ende de getuygen nagenoemt Allert Jansz. Valck wonende tot Berckhout out 18 jaren.

De welcke ten versoecke van Jacob Sijvertsz. Munnick wonende op Swaechdijck heeft getuycht ende verclaert, waerachtig te wesen dat den requirant met sijn huysvrouw ende dienstmaecht op gisteren tegens den avont sullende uyt melcken gaen omtrent sijn huys, van achteren sijn gevolcht van Gerrit Sijmonsz. haer buer vrijer, de welcke tegens deselve dienstmeit seyde dat sijn met hem soude gaen. Welcke dienstmeyt het selve geweygert hebbende omdat zij moeste melcken. Soo heeft de voorn. Gerrit echter tot diverse reysen begeert dat sijn met hem soude gaen. Gebruyckende veel baldadige woorden. Seggende onder anderen 'Al waert ste de duyvel, en al soudt mij hondert guldens kosten, soo souste evenwel met mij gaen.'

Ende alsoo de dienstmeyt echter bleeff weygerich met hem te gaen, soo heeft deselve Gerrit Sijmonsz. de voorn. dienstmeyt bij de keel gegrepen voorts haer hoofd onder sijn arm genomen ende haer persoon tegens haer wil ende danck over het melckheck heen gesmeten. Twelck gedaen sijnde is de voorn. Gerrit Sijmonsz. haer over het heck gevolcht. Ende alsoo der noch een ander heck was daer hij haer wilde over heen hebben, om tot sijn oochmerck te comen ende de dienstmeyt hem tegen stonde, soo heeft de dienst-

meyt om hulpe geroepen. Seggende 'Och is er niemant die mij helpt? Gerrit soeckt mij om ter hals te brengen.' Op welck geroep van de dienstmeyt hij Gerrit haer heeft verlaeten. Het welck gepasseert sijnde soo is Gerrit voorn. dadelijck weerom binnen het melckheck gecomen. Maeckende een groot gebaer, roepende luyd ende leelijck oock "baa baa", slaende met de handen omhoog makende al de koeyen gaende. Soodanich dat de koeyen die gespannen stonden uyt de touwen sprongen. Ende alsoo den requirant ende de sijnen daerdoor belet wierde het melcken. Oock het beest dat den requirant melckte hem nog ontsprongen is.

Soo is eyndelyck naer het voren gepasseerde den requirant opgestaen ende naer Gerrit toegetreden. Hem vragende wat hem schorte, of wat hij in sijn sin hadde. Ende hem seggende dat hij wel mocht vertrecken.

Welcke Gerrit op het aencomen van de requirant dadelijck weder over het melckheck is gecommen, treckende terstont twee messen uyt. Seggende: 'Nu ben ick van het jouwe, en nu ben ick jouw getroust.'

Tartende den requirant over het heck te comen. Ende alsoo den requirant doen weder aen het melcken trock, soo is even daernaer Gerrit wederom over het melckheck gecomen op des requirants werff. Hebbende in elcke handt een mes. Ende alsoo de requirants huysvrouwe, die sat en molck, een weynich tijts te voren geseyt hadde 'Wat doet dese malle geck hier?'

Denoterende daer mede Gerrit.

Soo heeft deselve Gerrit tegens des requirants huysvrouwe geseyt: 'Seg je dat ick een geck ben, daer sal je de duvel voorhalen.'

Waerop Gerrit des requirants vrouw die noch aen het melcken was van achteren is gecomen, haer met grootte force steeckende met het eene mes in de sijde, soodanich doen de steeck gedaen was, dat het mes was geworden soo crom als een winckelhaeck. Waerdoor oock de vrouw van het melckblock is afgestort.

Twelck bij den requirant gesien ende vernomen sijnde soo is deselve requirant die mede aen het melcken was, in der haest opgestaen ende na Gerrit toegetreden om sijn vrouw te ontsetten.

Welcke Gerrit niet alleen de requirant niet en ontweeck, maer op des requirants aencomste op hem toequam. Hebbende noch in elcke handt een mes. Waerop den requirant genootsaecht is geworden sijn mes mede te trecken.

Ende na dat den requirant ende Gerrit eenigh tijt waren handtgemeen geweest, soo heeft hij deposant vernomen dat Gerrit in sijn aengesicht is gequetst geworden. Gevende voor redenen van wetenschappe dat hij bij alle het gene voors. staet present is geweest, ende het selve alles gehoort ende gesien heeft.

Eyndigende sijne verclaringe die hij des noot met eede solemneel presenteert te bevestigen. Gedaen ter presentie van Ewald Buijs ende Sijmon Hases, burgers alhier als getuygen hiertoe versocht.

Voor dezelfde notaris getuigt tien dagen later Aeff Pietersdr., dienstmaagd van Berkhout, 25 jaar oud en wonende op Zwaagdijk, dat alles in de voorgaande attestatie helemaal waar is, en haar daarmee te conformeren (en dat zij zich daarbij aansluit). Gevende voor redenen van wetenschap, het gene daarbij gedeposeerd is, haar ten dele zelf bejegend te zijn. En de rest gehoord en gezien te hebben.

Moord, moord!

Ook op Zwaagdijk zelf is de schermutseling niet onopgemerkt gebleven. Dat blijkt uit de volgende getuigenis voor notaris Gerbrant Munt (de getuige Wijert Claesz. is zelf geboren in het huis waar hij tijdens het gebeuren vertoefde. Nu André Rood no. 410).

Compareerde op huyden den 27e febr. anno 1669 voor mij ondergeschreven notaris etc. ter presentie van de getuygen nagenoemt: Wijert Claesz. huystimmerman, woonende alhier tot Hoorn, out omtrent 36 jaren.

Ende verclaerde ten versoeke van de hr. mr. Adriaen van Bredehoff schout deses stads, hoe waer ende waeraghtigh is dat hij getuyghe pinxter dinsdaghs laetstleden des namidaghs sijnde ten huuse van Cornelis Dircksz. op Swaeghdijck.

Als wanneer hij getuyghe buytenshuys op de wegh hoorde roepen: 'moort, moort.'

Ende is hij getuyge daerop buyten het voorn, huys gegaen, ende gevraeght hebbende wat er te doen was, wierde hem door eenege jongelieden geseyt: 'Gerrit wert vermoort.'

Daerop hij getuyge vraeghde: 'Waer is Gerrit?' ende wierde geantwoort: 'Op Jacob Mulders land.'

Daerop so is hij getuyghe gegaen op de weyde van Jacob Sijvers of Jacob Muller, ende bevonden op het selve lant Gerrit Sijmonsz. woonende op Swaeghdijck alleene. Hebbende een sneede in het aengesicht ter rechter sijde. Beginnende van het slaep des hoofts, over de wanghai in de kinne, bloedende gewelddijk.

Ende hij getuyge een weynigh op de voorn. Weyde geweest sijnde, soo is de vrouw van Jacob Sijvers mede aldaer bij hem getuyge gecomen, ende geseyt: 'Ick sal je seggen hoe dat dit ongeluck is bij gecomen. Gerrit woud onse meyt mede hebben ende ick weygerde sulx voordat het melcken gedaen was. Ende daerom werde Gerrit soo quaet, dat hij mij te lijf woude. Ende stiet mij met een mes door mijn jack, dat het op de wrongh (?) van mijn rijghlijf afgestooten is. Ende ons Jacob sach dat. Die wierde doen soo quaet, dat hij onder de koey daer hij sat melcken vandaen liep na Gerrit ende heeft hem soo gesneden.'

Ende verclaert hij getuyge ter dier tijt op het seggen van Jacob Mullers vrouw na desselfs jack ende kleederen sijn oogen gewent heeft. En niet eenigh het minste teeken van gesneden ofte gesteecken te syn aen de voorn. Jacob Mullers vrouws kleederen heeft gesien. Eyndtgende hiermede enz.

Op 11-6-1668 moet Jacob Sijvertsz. wegens het aanbrengen van de wond in de wang van Gerrit Sijmonsz. voor de schout van Hoorn verschijnen. Die concludeert dat de gedaagde veroordeeld zal worden om zes maanden opgesloten te worden in het tuchthuis van Hoorn, om daar te arbeiden of dezelfde tijd te water en brood geleid te worden. Of hetzelfde te rediceren met 100 daalders.

Op 15-4-1669 volgt het vonnis.

De schout contra Jacob Sijvertsz. Mulder om te sententiere op de eis van 11 juni j.l. Schepenen partijen gehoord, ende op alles wel gelet hebbende, recht doende, absolveren de gedaagde van de eis en de conclusie in deze op hem gedaan en genomen, met compensatie van kosten.

Drie broers

In 1670 of '71 is Jacob Sijvertsz. overleden. Op 4-12-1671 is er voor notaris Masier een boedelscheiding tussen Pieter Sijvertsz. uit Wognum aan de ene kant en zijn drie half-broers op Zwaagdijk aan de andere kant. Dan worden de goederen van wijlen hun ouders verdeeld. Nu de drie broers tezamen op het bedrijf zitten, laten ze ook gezamenlijk een testament opmaken. Dat doen ze bijna drie maanden later op 29-2-1672 voor notaris Claes Stapel. Ze bepalen dat als er geen kinderen zijn, ze alles van elkaar erven. Mits dat als de eerste van hen sterft hun half-broer Pieter Jacobsz. alias Pieter Sijvertsz. of bij diens dood zijn kind of kinderen een stuk land krijgt te Wervershoof genaamd Jan Kniers landje. Op 6-8-1678 stapt Pieter, de oudste broer, op Zwaagdijk als Pieter Jacobsz. Hoochwout op het stadhuis te Hoorn in het huwelijksbootje met Grietje Jansdr., jongedochter uit Wognum. Hij gaat daarna in Wognum wonen. Ze maken een testament op 6-1-1683 voor notaris Masier, waarbij ze elkaar in alles tot erfgenaam benoemen. In 1680 overlijdt zonder kinderen hun neef Pieter Dircksz. Korver, een zoon van Dirck Pietersz. Korver en Adriaentje Pieterdr., die schuin tegenover de broers woonde (nu Sjaak Jong no. 396). Pieter Cornelisz. Allert had drie dochters, Trijntje, Stijntje en Adriaentje. De drie broers Mulder zijn zoons van Trijntje en erven nu voor de helft. De andere helft gaat naar de kinderen van Stijntje.

Er blijft echter niet veel over. De verdeling is voor notaris Cornelis Nopper op 11-4-1680. De drie broers Mulder erven vier morgen op Zwaagdijk onder Nibbixwoud en nog een stukje van 150 roeden achter nu Nel Jong, Zwaagdijk no. 406. Er blijkt echter uit een nieuwe akte, opgemaakt voor notaris Barend Hofmeester op 13-2-1683, dat de boedel van Pieter Korver met vele schulden en lasten bezwaard geweest is. Zo hadden de Mulders eerder al *f* 1000 betaald om die boedel te redden en ook de erfgenamen van Stijntje Pieters hadden *f* 1000 betaald. Deze erfenis is ter voldoening van die schuld.

Op 30-1-1684 trouwt Cornelis Mulder als Cornelis Jacobsz. Hoogwout met Grietje Cornelis, jonge dochter uit Zwaag. Dit echtpaar gaat in de boerderij op Zwaagdijk wonen, waar ook Sijvert, die ongetrouwd is, nog woont. Waarschijnlijk hebben hierna Sijvert en Cornelis samen het bedrijf voortgezet en had hun broer Pieter zelf een bedrijf. Zo laten Sijvert en Cornelis op 28-3-1684 4 morgen en 500 roeden land verkopen tussen Oudijk en Zwaagdijk, eigendom van Luijtje Dircksz. op Zwaagdijk-Oost, om een schuld te vorderen.

Taxaties

Tien jaar later in 1694 is Sijvert Jacobsz. Mulder overleden. Het dorpsbestuur van Zwaag hield in die tijd een boek bij van taxaties van huizen en landerijen en op 26-10-1694 hebben ze getaxeerd de helft in 6 morgen en 272 roeden land met de helft van een boerenhuis daar op staande, nagelaten door Sijvert Jacobsz. moleenaar op Zwaagdijk overleden.

Dan is Cornelis Jacobsz. Mulder dus nog de enige eigenaar van deze boerderij met het land.

In 1699 komt ook het zoontje van zijn broer Pieter Jacobsz. genaamd Jacob Pietersz. in Wognum te overlijden. Dan blijkt dat zijn broer Pieter Jacobsz. al eerder is overleden. Net als zijn halfbroer Pieter Sijvertsz. en diens vrouw Stijn Jans.

Erfgenamen van het zoontje zijn Cornelis Mulder op Zwaagdijk voor de helft en de vijf kinderen van wijlen Pieter Sijvertsz. Mulder (vier zoons en één dochter) voor de andere helft. Cornelis Jacobsz. krijgt de derde part van de 4 morgen op Zwaagdijk onder Nibbixwoud, waar hij zelf al 2/3 van bezit en 3 morgen in Nibbixwoud genaamd 'Sluisven'.

De Mulders uit Wognum krijgen meer goederen aangegeeld, omdat de boedel van hun ouders nog onverdeeld was. In 1687 wordt Pieter Sijvertsz. al genoemd als vredemaker in Wognum. Een functie die alleen weggelegd was voor gegoede burgers. En ook zijn kinderen en kleinkinderen behoren gedurende de volgende eeuw steeds tot de gegoede boerenfamilies.

Maar we bepalen ons tot Zwaagdijk. In het impostboek over het overlijden staat op 13-5-1710 dat Grietje Cornelis, de vrouw van Cornelis Jacobsz. Mulder op Zwaagdijk, overleden is. Er moet *f* 15 betaald worden. Dat is de op één na hoogste klasse. De tarieven waren *f* 3, *f* 6, *f* 15 en *f* 30.

Er staat ook bij: nalatende een zoon. Er waren dus niet meer kinderen. Deze zoon is Jacob Cornelisz. Mulder. Hij trouwt op 12-12-1717 met Trijntje Pieters uit Zwaagdijk. Ze maken huwelijksvoorwaarden voor notaris Jan Velthuisen op 9-12-1717. Daarbij stellen ze elkaar tot erfgenaam, maar mocht Trijntje na het overlijden van Jacob weer opnieuw trouwen, zonder dat er kinderen zijn, dan mag ze alleen *f* 1000 houden en gaat de rest naar de erfgenamen van Jacob.

Op 18-2-1736, na ruim 18 huwelijksjaren wordt er aangifte gedaan van het overlijden van Trijntje Pietersdr. Ze hebben zes kinderen gehad van wie er nog drie leven. Dat zijn Aaltje, Cornelis en Sijvert.

Een maand na het overlijden van zijn vrouw laat Jacob een akte opmaken voor notaris Jong in Zwaag. Hij stelt dan aan als voogden na zijn overlijden over zijn drie minderjarige kinderen Aaltje, Cornelis en Sijvert: Jan Teunisz. Mulder uit Benningbroek en Pieter Teunisz. Mulder uit Wadway, met macht aan de langst levende om bij het overlijden van de eerst stervende een ander in zijn plaats te surrogeren. *Alles met uitsluiting van de weeskamer of elk ander die ambts- of bloedshalve deze voogdij zou kunnen of willen aanmatigen.*

Cornelis en Geertje: een rijk paar

Al acht maanden na het overlijden van zijn vrouw treedt Jacob Mulder opnieuw in het huwelijk. De bruid is Neeltje Cornelisdr., jongedochter uit Sijbekarspel. Eerst maken ze huwelijksvoorwaarden voor notaris Johannes de Roodt op 16-10-1736. Uit dit huwelijk worden geen kinderen geboren.

Op 16-11-1738 trouwt Aaltje, de dochter van Jacob Mulder, met Adriaan Gerritsz. Grob, jongeman uit Spierdijk. Helaas overlijdt die al in 1740. In 1742 trouwt Aaltje voor de tweede keer. Dit keer met Claes Jansz. Leek uit Zwaag. Uit dat huwelijk wordt een zoon geboren: Jan Claesz. Leek. Claes Leek overlijdt in 1755. Inmiddels is ook de tweede vrouw van Jacob Mulder overleden. Zij wordt aangegeven op 1-5-1743 als zijnde overleden zonder ouders of kinderen na te laten. Een jaar later op 5-6-1744 overlijdt ook zijn zoon Sijvert, slechts 19 jaar oud. Hij heeft dan nog één zoon en één dochter. Die zoon Cornelis trouwt in 1745 met Geertje Dircksd. Mooij, jongedochter uit Zwaag. Zij is een dochter van Dirck Jacobsz. Mooij en Trijntje Fransdr. Coster uit Oosterblokker. Nadat haar vader overleden is, hertrouwde haar moeder met Claes Cornelisz. Timmerman uit Zwaag. Die is ook geen onbekende voor Jacob Mulder, want op 1-12-1725 worden Jacob Mulder en Claes Timmerman voor notaris Jacob Vaal genoemd: opsienders van de Rooms-Katholieke gemeente te Zwaag. Er worden op 15-2-1745 huwelijksvoorwaarden gemaakt voor notaris Jong in Zwaag. Het blijkt dat het om twee gegoede families gaat. Cornelis brengt in: f 4000 en zijn kleren met het goud en zilver tot zijn lijf behorende. Geertje brengt in: een boerderij met 17 morgen en 286 roeden aan de Wijzend onder Nibbixwoud met nog 5 morgen en 400 roeden onder Midwoud, 2 morgen en 45 roeden onder Hauwert en 225 roeden zaadland onder Benningbroek. Voorts nog f 1000 en haar kleren en het goud, zilver, juwelen en kleinodiën tot haar lijf behorende.

De voornaamste huwelijksvoorwaarden zijn, dat de langstlevende erft van de eerst stervende. Als de langst-

levende geen kinderen heeft maar hertrouwt en dan wel kinderen krijgt, erven die kinderen. Mochten ze alle twee geen kinderen krijgen dan gaat na het overlijden van de langstlevende de erfenis voor de helft naar de familie van de vader en voor de andere helft naar de familie van de moeder.

Een aparte voorwaarde is nog, dat als de bruidegom het eerst overlijdt zijn kleren, goud en zilver naar zijn vader gaan en anders naar zijn zuster Aaltje Jacobs. Maar als de bruid het eerste overlijdt gaan haar kleren, goud, zilver en sieraden naar haar moeder Trijntje Frans Coster of anders naar haar zuster Antje Claes Timmerman.

Na hun huwelijk hebben Cornelis en Geertje eerst een paar jaar gewoond in de boerderij op Zwaagdijk bij hun vader/schoonvader. Ook zijn daar twee kinderen geboren, die echter jong overleden.

In 1749 zijn ze naar de boerderij op de Wijzend onder Nibbixwoud gegaan. Daar is Cornelis Jacobsz. Mulder overleden op 19-1-1752. Nog geen negen maanden later is Geertje Mooij hertrouwd met Cornelis Breg uit Hauwert.

Steun van dienstmeisje

In feite is na het overlijden van Cornelis Mulder de tak van de Zwaagdijkse Mulders uitgestorven. Zijn vader Jacob Cornelisz. Mulder woonde hierna nog alleen in de grote boerderij.

Na de dood van zijn zoon maakt hij op 18-12-1752 een testament voor notaris Thade Jong in Zwaag. Hij is dan doof en zwak van lichaam. Uit het testament blijkt dat hij een dienstmeisje heeft, aan wie hij veel steun heeft. Ze heet Grietje Jansdr. Aan haar vermaakt hij dan ook bijna al zijn roerende goederen, plus het recht om zijn huis met al zijn land tot haar dood, of anders zo lang zij wil, voor een gering bedrag te huren.

Toch blijft Jacob nog een tijdje leven. Misschien was hij door de goede zorgen van Grietje weer wat opgeknapt. Kort hierna krijgt Grietje verking met Willem Gerritsz. Besseling uit Wognum. Zijn vader is smid aan de (nu Oude) Hoornseweg in Wognum. Het blijft aan en in 1755 besluit het jonge stel te trouwen. Dat gebeurt op 2-2-1755. Waar ze eerst gewoond hebben, is niet zeker, maar op 7-10-1758 kopen ze een huis met 700 roeden grond van Jacob Mulder, die dat huis in 1739 gekocht had van Gerrit Weel uit De Weere, gelegen schuin tegenover zijn boerderij (nu Nel Jong-Schuit, no. 406).

Vijf maanden later op 25-3-1759 vindt Jacob Mulder het tijd om zijn testament te vernieuwen. Dat doet hij voor notaris Van Beek te Hoorn. Hierna volgen enige passages uit dat testament:

....Jacob Cornelisz. Mulder wonagtig aan Swaagdijk op Sevenhuijs. Swak na den lighame, dog met goed verstand.... en vervolgens bij dese opnieuw disponerende, verclaarde

Huis van Nel Jong-Schuit. Dit huis, gelegen schuin tegenover de boerderij van Jacob Mulder, werd in 1758 door Jacob Mulder verkocht aan Willem Gerritsz. Besseling.

den comparant te legateren ende te bespreken aan Willem Gerritsz. en desselfs huysvrouw Grietje Jans, jegenwoordig bij hem comparant inwonende, alle zijn comparants koeijen en koevee, alle het wolvee, het paard, wagen en chais, een schuyt, het hooy, strooy, branthout, tacken en turf. Mitsgaders alle de koe, paarde, boere-, thuy- en bouwge-reedschappen, niets daarvan uytgesonderd.

Nog legateerde den testateur aan deselve Willem Gerritsz. en deselfs huysvrouw Grietje Jans alle zijn comparants gemaakt en ongemaakt gout, silver en contanten. Voords alle zijn comparants bedden, dekens, potten, ketels, kassen, kisten, stoelen, kussens, tafels, kleederen van linnen en wollen, wijders spek, vlees, boter, kaas, en alle eetbare waren.

Ook gemaakt en ongemaakt linnen en wollen, met een woord, alles wat niet spijker nog nagelvast is en dus zijn comparants geheele huysraad en inboel, zoals hij deselve met de dood ontruymen en nalaten sal.

Des dat daar mede geen obligatien, actens, papieren en bescheiden tot eenige capitalen en effecten behoren en begrepen zullen zijn.

Nog wilde en begeerde de comparant wel expresselijk, dat legatarissen haar leven lang gedurende, of anders zo lang het hun zal believen en welgevallen, in huure sall mogen gebreyken den comparants huys, erf en 23 morgen 390 roeden land, staande en gelegen aan Swaagdijk, zoo onder Swaag, Wognum als Nubixwoud.

Mits dat sij lieden jaarlijks op kerstijd aan de eigenaar of eigenaeresse voor huurpenningen zullen moeten betalen een somma van 550 guldens..... enz.

Opvallend is dat Grietje Jansdr., hoewel ze nu getrouwd is, bij Jacob Mulder inwoont. Hij zal dus wel dag en nacht hulp nodig gehad hebben.

Het verschil met zijn eerdere testament is, dat de huur van het huis met het land van f 400 naar f 550 is gegaan. Maar het is nu ook 23 morgen, tegen in 1752 'slechts' 17 morgen.

Ook erven Grietje en Willem nu onder andere al het

goud en zilver. Dat was in 1752 nog niet zo.

Of Grietje Jansdr. en Willem Besseling ook daadwerkelijk de boerderij met al het land in huur hebben genomen is moeilijk na te gaan. In de verpondings- en transportboeken staan wel de eigenaars maar niet de huurders. Wel blijkt dat Willem Besseling, als hij in 1792 overlijdt, een gegoede boer is. Hij heeft dan een boerderij die stond tegenover wat nu de ingang van de Balkweiterhoek is (land gebroeders Vlaar) met meer dan 20 morgen land. Voor Zwaagdijk is dat een heel groot bedrijf. Het lijkt zeer waarschijnlijk dat de erfenis van Jacob Mulder hiervoor aan de basis stond. Grietje Jansdr. overleed helaas al op 29-1-1775.

Zeer grote boer

Na het overlijden van Jacob Mulder op 5-6-1761 werd zijn kleinzoon Jan Claesz Leek de eigenaar van deze boerderij met het land. Jan was een wel zeer grote boer. Voor de verponding van 1763 wordt hij aangeslagen voor 42 morgen en 420 roeden land. Hij zal wel niet in de boerderij op Zwaagdijk gewoond hebben, aangezien hij ook een boerderij in Zwaag bezat.

Uit de verponding van 1796 blijkt dat Jan Claesz. Leek in dat jaar nog steeds de boerderij op Zwaagdijk met dan 6 morgen en 227 roeden land bezit. Maar niet lang daarna heeft hij het verkocht aan Jacob Leek uit Nibbixwoud. Jacob was een zoon van Simon Jansz. Leek en Maartje Jacobsdr. Bijl. En omdat zijn opa Jan Jansz. Leek in Nibbixwoud woonde maar voor zijn huwelijk afkomstig was uit Zwaag is het vrijwel zeker dat hij familie was van Jan Claesz. Leek.

Omdat Jacob Leek getrouwd is in 1793 en zijn kinderen in de jaren hierop volgend gedoopt zijn in Zwaag is hij vermoedelijk na zijn huwelijk al in de boerderij gekomen. Hij zal het spul dus eerst een paar jaar gehuurd hebben. Maar doordat hij ook regelmatig stukken land bijkocht, wist hij zich al snel tot een grote boer op te werken. Een belangrijke aankoop deed hij in 1823. Toen kocht hij bij een openbare verkoop in café 't Haasje de boerderij met land schuin bij hem aan de overkant (nu Sjaak Jong, no. 396). En zo kregen deze twee boerderijen, net als tweehonderd jaar daarvoor, weer dezelfde eigenaar. Laatstgenoemde boerderij is hierna altijd in de familie gebleven en Jacob Leek is dan ook een voorvader van schrijver dezes.

Lidwinaschool

Jacob Leek en zijn vrouw Antje Stap sterven in respectievelijk 1849 en 1850. Nadat de kinderen, met name Jacob Leek junior, het bedrijf nog een jaar of tien aangehouden hebben, is het verkocht aan Cornelis Bijman uit Wognum, gehuwd met Engeltje Langedijk. Die hebben het slechts kort gehad. In 1866 verkochten zij het aan hun schoonzoon Pieter van Diepen, in 1866 gehuwd met hun dochter Grietje Bijman.

Deze Pieter van Diepen heeft in 1878 een nieuwe boerderij gebouwd naast de inmiddels zeer oude boerderij. De nieuwe boerderij kwam te staan op de plek waar het in de 17^e eeuw gesloopte huis van Adriaan Groen stond. Hierna is de oude boerderij gesloopt. Ook is Pieter van Diepen nog vele jaren eigenaar geweest van de boerderij die ten westen naast de oude boerderij stond. In die boerderij heeft eerst zijn zoon Jan van Diepen, geboren in 1869, gewoond. Dat was na zijn huwelijk in 1898 met Margaretha Beerepoot. Maar in 1911 is zoon Jan in de nieuwe boerderij gekomen. Helaas heeft zijn vrouw daar niet lang van kunnen genieten. Al een jaar later, op 20-2-1912, is ze overleden. Pieter van Diepen heeft later ook nog een tijdje bij zijn zoon gewoond. Hij is daar overleden op 14-10-1922. In 1947 heeft Jan van Diepen een halve hectare verkocht aan het r.k. kerkbestuur van Zwaagdijk-West. Dat was het perceel waar vroeger de oude boerderij, in dit verhaal beschreven, op stond. Toen is daar de St. Lidwina school met onderwijzerswoning op gebouwd. Jan van Diepen is overleden op 17-5-1950. Marie van Diepen, een dochter van Jan van Diepen, werd in dit huis geboren en heeft er tot aan haar huwelijk in gewoond. In de jaren tachtig van de vorige eeuw zette zij haar herinneringen aan deze boerderij en veel herinneringen aan haar vader en opa op papier. Hiervan is in ons jaarboek van 2013 een samenvatting gepubliceerd. Een leuke wetenswaardigheid is onder andere dat in de oude gesloopte boerderij vroeger de woonkamer in open verbinding met de stal stond ten einde in de kamer ook ten volle van de warmte van de koeien te profiteren. Na het overlijden van Jan van Diepen is de boerderij gekocht door Piet Vlaar en Bavonia Langedijk. Zij woonden al in Zwaagdijk op de plaats waar nu hun kleinzoon Peter woont (Zwaagdijk 351). In 1960 is de boerderij verkocht aan Cees Bakker en Jeanne Schilder. Toen is het land beplant met bomen en het eeuwenoude boerenbedrijf veranderde in een fruitteeltbedrijf. Cees Bakker overleed in 2007. Zijn weduwe woont anno 2016 nog steeds in de mooie boerderij die in plaats kwam van misschien wel het eerste huis van Zwaagdijk.